

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

Anketa o raspolaganju vremenom (ARV) za 2023.

Organizacijska jedinica: Služba statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite

Priredile: Andrijana Babić i Terezija Špančić

svibanj 2025.

0. Osnovne informacije

- Svrha i predmet istraživanja

Cilj Ankete jest prikupiti statističke podatke o tome kako osobe provode vrijeme radnim danima i danima odmora, kojim se aktivnostima bave i koliko im vremena posvećuju te o socioekonomskim obilježjima članova kućanstva.

Rezultati Ankete o raspolaganju vremenom (u nastavku teksta: ARV) služe za analizu organizacije svakodnevnog života: koliko vremena ljudi troše na plaćeni posao, kućanske poslove, brigu o obitelji, osobnu njegu, dobrovoljni rad, društveni život, putovanja i slobodno vrijeme. Ti podaci pružit će potrebne informacije u području kreiranja socijalnih politika, u različitim znanstvenim analizama i međunarodnim usporedbama te općenito za informiranje šire javnosti.

- Izvještajno razdoblje

Od studenoga 2022. do studenoga 2023.

- Pravni akti i drugi sporazumi

Na nacionalnoj razini ARV se provodi na temelju:

- Zakona o službenoj statistici (NN, br. 25/20. i 155/23.)
- Programa statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2021. – 2027. (NN, br. 29/22.)
- Godišnjega provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2022. (NN, br. 42/22.)
- Godišnjega provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2023. (NN, br. 35/23.)

Na razini Europske unije ARV se provodi na temelju džentlmenskog dogovora koji su sklopile države koje sudjeluju u provedbi ove Ankete i Eurostata.

Uredba (EU) 2019/1700 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. listopada 2019. o uspostavi zajedničkog okvira za europske statistike o osobama i kućanstvima koje se temelje na podacima o pojedincima prikupljenima na uzorcima, izmjeni uredaba (EZ) br. 808/2004, (EZ) br. 452/2008 i (EZ) br. 1338/2008 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1177/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ) br. 577/98 primjenjuje se i na provedbu Ankete o raspolaganju vremenom, ali ta Anketa i dalje neće biti obvezna.

- Statistički pojmovi i definicije

Privatna kućanstva i osobe u privatnim kućanstvima (u dobi od 15 i više godina) jesu jedinice istraživanja i analize.

Prema smjernicama HETUS-a (iz 2008.), istraživanje bi trebalo obuhvatiti sve osobe u dobi od 10 i više godina (ako to nije moguće, u dobi od 15 i više godina) koje žive u privatnim kućanstvima.

Kućanstvom se smatra jedna osoba koja živi sama (jednočlano kućanstvo) u stanu ili skupina osoba, koje mogu ili ne moraju biti u srodstvu (višečlano kućanstvo) i žive u istom stanu, a iz zajedničkog proračuna osiguravaju svoju prehranu i sve što je potrebno za život (zajedničko kućanstvo). Kolektivna ili institucionalna kućanstva (osobe koje žive u domovima umirovljenika, bolnicama za trajni smještaj osoba, zatvorima, samostanima i sl.) nisu obuhvaćena Anketom.

- Statistička jedinica

Ciljana populacija jesu privatna kućanstva i osobe u privatnim kućanstvima (u dobi od 15 i više godina).

Kućanstvo je svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba (stanovanje, hrana i drugo).

- **Statistička populacija**

Statistička populacija sastoji se od svih osoba koje imaju uobičajeno prebivalište u privatnim kućanstvima u svakoj zemlji u kojoj se provodi istraživanje.

- **Sustav klasifikacija**

Provedba ovog istraživanja potpuno je usklađena s Eurostatovim preporukama HETUS (Harmonised European Time Use Survey) i odnosi se na krug provedbe iz 2020. Cilj usuglašenih preporuka za istraživanja o raspolaganju vremenom jest postizanje jedinstvenog pristupa procesu prikupljanja, obrade i diseminacije podataka. Podaci Državnog zavoda za statistiku za Republiku Hrvatsku usporedivi s istraživanjima koja se provode u ostalim europskim zemljama.

Sustav šifriranja aktivnosti temelji se na tri razine. Prva razina ima deset kategorija aktivnosti; od 0 do 9 (0 – briga o sebi, 1 – aktivnosti povezane sa zaposlenjem, 2 – učenje, 3 – briga o kućanstvu i obitelji, 4 – volontiranje, 5 – društveni život i zabava, 6 – sportske aktivnosti i aktivnosti na otvorenome, 7 – hobiji, 8 – masovni mediji te 9 – putovanja i neodređeno raspolaganje vremenom). Unutar svake kategorije prve razine postoji jedna do devet kategorija o aktivnostima druge razine (kodiraju se na dvije znamenke). Nadalje, unutar svake kategorije druge razine moguće su jedna do deset kategorija aktivnosti na trećoj razini. Šifre koje sadržavaju kategoriju "ostalo" uključuju sve djelatnosti koje se ne mogu svrstati ni u jednu od navedenih aktivnosti unutar zadanih kategorija.

1. Relevantnost

Glavna svrha ARV-a jest prikupiti informacije o tome kako svaki član kućanstva (u dobi od 15 i više godina) raspolaže svojim vremenom unutar 24 sata. ARV je najprikladniji izvor kako bi se:

- dobili statistički podaci za istraživanje opsega razlika među spolovima prema aktivnostima
- donijeli zaključci na temelju kojih se provode politike vezane za rodna pitanja, a odnose se na usklađivanje poslovnoga i obiteljskog života
- kvantitativno izrazila razlika između plaćenoga i neplaćenog rada
- dobio uvid o tome kako članovi kućanstva raspolažu svojim vremenom.

Prikupljeni podaci vrijedan su izvor za donošenje relevantnih socijalnih politika. Anketa stoga pruža detaljan i koristan informacijski okvir pri formuliranju:

- obiteljskih politika koje više pozornosti posvećuju potrebi kombiniranja radnih aktivnosti i obiteljskih obaveza
- politike rada koja je svjesnija obilježja novih oblika rada.

Ovo istraživanje važno je i iz perspektive rodne ravnopravnosti jer iskazuje podatke o udjelu žena i muškaraca u osnovnim aktivnostima te pomaže kreatorima politika u praćenju i unaprjeđenju rodne ravnopravnosti u EU.

1.1. Korisnici podataka

Podaci dobiveni ARV-om koriste se u području kreiranja socijalnih politika, u različitim znanstvenim analizama i međunarodnim usporedbama.

Nacionalni korisnici:

- ministarstva i druga tijela državne uprave
- specijalizirane organizacije civilnog društva
- akademska zajednica
- mediji

Međunarodni korisnici:

- Eurostat (Statistički ured Europske unije)
- Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD)

1.1.1. Potrebe korisnika

Tijela državne vlasti: za kreiranje različitih socijalnih politika, u različitim znanstvenim analizama i međunarodnim usporedbama

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika Državnog zavoda za statistiku provedeno je 2013., zatim 2015., a posljednje je provedeno potkraj 2022. Rezultati istraživanja mogu se provjeriti na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/kvaliteta/istrazivanja-o-zadovoljstvu-korisnika/1752>.

1.2. Potpunost

Anketa se provodi u skladu s metodološkim preporukama Eurostata te međunarodnim standardima i klasifikacijama te obuhvaća sve preporučene varijable aktivnosti raspolaganja vremenom.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka jest 100%.

2. Točnost i pouzdanost

2.1.1. Uzoračka pogreška

Uzoračka pogreška prikazuje preciznost procjene parametara populacije na temelju uzorka.

Ciljana populacija u ARV-u jesu privatna (neinstitucionalna) kućanstva i osobe u dobi od 15 i više godina na teritoriju Republike Hrvatske prema Popisu 2021.

Stratumi su definirani podjelom na statističke regije prema klasifikaciji HR NUTS 2021. – HR NUTS 2 (Panonska Hrvatska, Jadranska Hrvatska, Grad Zagreb i Sjeverna Hrvatska) i tipu naselja (grad ili općina). Poseban stratum čine gradovi Rijeka i Split u Jadranskoj Hrvatskoj. Alokacija uzorka s obzirom na statističke regije proporcionalna je kvadratnom korijenu iz broja privatnih kućanstava. U prvoj etapi izabrane su prostorne jedinice – popisni krugovi s vjerojatnošću koja je proporcionalna broju privatnih kućanstava u popisnom krugu iz Popisa 2021. Ukupno je izabrano 936 popisnih krugova. U drugoj je etapi u svakome popisnom krugu izabrano pet stanova (kućanstava). U uzorak je ukupno izabrano 4 680 stanova (kućanstava).

Uzorak je raspodijeljen u 52 intervala (tjedna) tako da je u svakom intervalu u svakoj regiji (NUTS 2) izabran jednak broj kućanstava (i popisnih krugova). Na kraju je svakom kućanstvu na slučajajan način pridružen jedan radni dan i subota ili nedjelja, kada su članovi kućanstva u dobi od 15 i više godina vodili dnevnik svojih aktivnosti.

Stopa odgovora iznosila je 21,6%.

PROCJENE I MJERE PRECIZNOSTI POKAZATELJA "PROSJEČNO VRIJEME PROVEDENO NA POJEDINIM KATEGORIJAMA AKTIVNOSTI, STANOVNIŠTVO U DOBI OD 15 I VIŠE GODINA, REPUBLIKA HRVATSKA, STUDENI 2022. – STUDENI 2023. (SATI I MINUTE)"

	Procjena	Standardna pogreška procjene	Interval pouzdanosti (95%)	Koeficijent varijacije
Briga o sebi	11:09	6,4	05:56; 06:21	1,0
Zaposlenje	03:16	10,8	02:54; 03:37	5,5
Učenje	00:22	3,9	00:14; 00:30	17,9
Briga o kućanstvu i obitelji (neplaćeni posao)	03:17	6,4	03:04; 03:29	3,3
Slobodno vrijeme	04:56	8,2	04:40; 05:12	2,8
Putovanje	00:59	2,3	00:55; 01:04	3,9
Ostalo	00:01	0,2	00:01; 00:02	18,4

PROCJENE I MJERE PRECIZNOSTI POKAZATELJA "STOPA SUDJELOVANJA U POJEDINOJ KATEGORIJI AKTIVNOSTI, STANOVNIŠTVO U DOBI OD 15 I VIŠE GODINA, REPUBLIKA HRVATSKA, STUDENI 2022. – STUDENI 2023. (SATI I MINUTE)"

	Procjena	Standardna pogreška procjene	Interval pouzdanosti (95%)	Koeficijent varijacije
Briga o sebi	100,0	0,0	100,0; 100,0	0,0
Zaposlenje	42,7	2,2	38,3; 47,1	5,3
Učenje	6,8	1,2	4,5; 9,1	17,4
Briga o kućanstvu i obitelji (neplaćeni posao)	91,9	1,0	89,9; 93,9	1,1
Slobodno vrijeme	97,5	0,7	96,2; 98,9	0,7
Putovanje	82,9	1,5	79,9; 86,0	1,9
Ostalo	6,9	1,2	4,4; 9,3	17,9

PROCJENE I MJERE PRECIZNOSTI POKAZATELJA "PROSJEČNO VRIJEME PROVEDENO NA POJEDINIM KATEGORIJAMA AKTIVNOSTI, STANOVNIŠTVO U DOBI OD 15 I VIŠE GODINA KOJE JE PROVODILO VRIJEME NA POJEDINOJ KATEGORIJI AKTIVNOSTI, REPUBLIKA HRVATSKA, STUDENI 2022. – STUDENI 2023. (SATI I MINUTE)"

	Procjena	Standardna pogreška procjene	Interval pouzdanosti (95%)	Koeficijent varijacije
Briga o sebi	11:09	6,4	10:56; 11:21	1,0
Zaposlenje	07:38	9,0	07:21; 07:56	2,0
Učenje	05:21	35,8	04:09; 06:33	11,1
Briga o kućanstvu i obitelji (neplaćeni posao)	03:34	6,7	03:21; 03:47	3,1
Slobodno vrijeme	05:04	7,9	04:48; 05:19	2,6
Putovanje	01:12	2,4	01:07; 01:16	3,4
Ostalo	00:20	2,7	00:15; 00:25	13,4

2.2. Neuzoračka pogreška

Neuzoračke pogreške podrazumijevaju sve ostale pogreške koje nisu vezane za izbor uzorka, kao što su pogreške obuhvata, pogreške mjerenja, pogreške u obradi podataka i pogreške neodgovora.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Pogreške obuhvata nastaju odstupanjem od okvira za izbor uzorka, a mjere se stopom nadobuhvata koja predstavlja udio jedinica iz uzorka koje ne pripadaju ciljanoj populaciji. Okvir za izbor uzorka ARV-a temeljio se na podacima Popisa 2021.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Stopa nadobuhvata jest 7,1%.

Stopa nadobuhvata jest udio jedinica iz uzorka (nastanjeni stanovi) koje ne pripadaju ciljanoj populaciji. To znači da takve jedinice više ne postoje, nisu nastanjene ili nisu namijenjene stalnom stanovanju (poslovni prostori, kuće za odmor i sl.).

2.2.3. Pogreška mjerenja

Pogreške mjerenja podrazumijevaju sve pogreške koje mogu nastati u prikupljanju ili unosu podataka u anketne obrasce ili programsku aplikaciju upitnika. Takve se pogreške nastoje minimizirati pravilnim definiranjem anketnih pitanja, redovitom obukom anketara i primjenom adekvatne metode prikupljanja podataka, kontrolama ugrađenima u elektronički upitnik, kontrolom prikupljenih podataka tijekom terenskog rada i nakon njega. Kontrola prikupljenih podataka obuhvaća logičku kontrolu podataka, centralizirano kodiranje aktivnosti unesenih u dnevnik o raspolaganju vremenom, kontrolu minimalnih i maksimalnih vrijednosti te logičke veze između odgovora i sl.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Pogreška neodgovora prikazuje koliko statističkih jedinica nije odgovorilo na upitnik, odnosno podatak o broju kućanstava koja nisu prihvatila sudjelovanje u Anketi. Stopa neodgovora na razini kućanstva iznosila je 78,4%.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora jest 78,4%.

Stopa neodgovora prikazuje koliko statističkih jedinica nije odgovorilo na upitnik, a u ovom slučaju predstavlja udio kućanstava koja nisu prihvatila sudjelovanje u Anketi.

Utežena stopa neodgovora se ne izračunava.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.7. Pogreška obrade

Pri obradi podataka provodi se logičko-računska kontrola odgovora za određene varijable i modalitete upitnika za kućanstvo i upitnik za članove kućanstva u dobi od 15 i više godina te različitih elemenata dnevnika o raspolaganju vremenom unutar pojedine desetominutne epizode.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Podaci ARV-a objavljuju se kao konačni podaci.

Podaci se objavljuju u Priopćenju Državnog zavoda za statistiku, a datumi objavljivanja dostupni su u Kalendaru objavljivanja statističkih podataka. Na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku na poveznici [Opća revizijska politika DZS-a](#) korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Za istraživanje ARV ne objavljuju se privremeni podaci te stoga nema revizije podataka.

Neplanirane revizije prouzročene događajima koje nije bilo moguće predvidjeti i na koje nije bilo moguće unaprijed utjecati (npr. naknadno utvrđene pogreške u obradi ili definicijama) u pravilu se diseminiraju u najkraćem mogućem roku. Svako objavljivanje revidiranih podataka sadržava razloge i objašnjenja zbog kojih je došlo do revizije podataka. Korisnici su o tome obaviješteni na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Ne primjenjuje se.

3. Pravodobnost i poštivanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Pravodobnost prikazuje duljinu vremena između završetka referentnog razdoblja na koje se podaci odnose do razdoblja objavljivanja podataka, izraženo u broju mjeseci.

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest $T + 13$ (broj mjeseci od završetka referentnog razdoblja do objavljivanja konačnih rezultata).

3.2. Poštivanje rokova objavljivanja

Vremenska određenost jest razdoblje između stvarnog datuma objavljivanja podataka i ciljanog datuma za objavljivanje podataka prema Kalendaru objavljivanja statističkih podataka. Sve planirane publikacije za ARV 2025. objavljene su prema Kalendaru.

3.2.1. Poštivanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Rezultati Ankete objavljeni su trinaest mjeseci nakon referentnog razdoblja na koje se podaci odnose. Rezultati ARV-a iz 2022./2023. objavljeni su u Priopćenju od 31. prosinca 2024. u skladu s Kalendarom objavljivanja statističkih podataka.

4. Pristupačnost i jasnoća

Rezultati Ankete dostupni su u elektroničkom obliku na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

4.1. Priopćenje

[Rezultati ankete o raspolaganju vremenom](#)

4.2. Mrežna baza podataka

Nije raspoloživo.

4.3. Pristup mikropodacima

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su [Pravilnikom o uvjetima i načinu pristupa i korištenja povjerljivih statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku za znanstvene svrhe](#) (NN, br. 5/23.).

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Osnovna Metodološka objašnjenja dio su svakog Priopćenja, Statističkog izvješća i Statistike u nizu.

Detaljniji opis metodologije nacionalnog istraživanja objavljen je u metodološkom priručniku HETUS za ARV, dostupnome na internetskim stranicama Eurostata ([Harmonised European Time Use Surveys](#)).

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Asimetrija toka zrcalnih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

5.2. Usporedivost u vremenu

ARV provodi se prvi put, a očekivana periodika jest deset godina.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Anketa je provedena jedanput, a duljina usporedivih vremenskih serija iznosi 1 (u godinama).

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje. Anketa je provedena jedanput.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6. Troškovi i opterećenje

6.1. Troškovi

Općenito gledajući, troškovi povezani s prikupljanjem i proizvodnjom statističkih podataka uključuju troškove za metodološku i tehničku pripremu istraživanja, IT opremu, obuku anketara, troškove prikupljanja podataka (vanjski i unutarnji anketari, naknade kućanstvima), troškove obrade podataka i troškove objavljivanja rezultata (materijalni i ljudski resursi potrebni za statističku proizvodnju).

Troškovi provedbe ARV-a na terenu iznosili su 50.218,15. eura (od toga se 843,37 eura odnosi na 2022., a ostatak je isplaćen u 2023.). Navedeni iznos odnosi se na troškove anketara (jedan dio anketara zaposlenici su Državnog zavoda za statistiku u područnim jedinicama, a drugi dio jesu vanjski anketari angažirani putem ugovora o djelu) te na naknade za kućanstvo na temelju ispunjenih dnevnika o raspolaganju vremenom (kućanstva koja su sudjelovala u Anketi dobila su novčanu naknadu u iznosu od 19,91 eura, a taj se novac isplatio bankovnim transferom na račun osobe koja je član anketiranoga kućanstva (nositelj kućanstva ili supružnik ili druga punoljetna osoba).

6.2. Opterećenje

Podaci ARV-a prikupljali su se elektroničkim upitnicima (metodom CAPI) i dnevnikom o raspolaganju vremenom u tiskanom obliku.

Dio anketnih podataka prikupljao se provedbom intervjua, tj. ispunjavanjem dvaju upitnika. Upitnikom su se prikupljali podaci o obilježjima kućanstva te osnovni sociodemografski i drugi podaci o članovima kućanstva.

Budući da su ispitanici u dnevnike upisivali aktivnosti koje su obavljali i opisivali ih vlastitim riječima, aktivnosti je naknadno trebalo kodirati u skladu s klasifikacijom aktivnosti, za potrebe unosa podataka i njihove daljnje obrade.

Dodatna pitanja obuhvaćala su vrijeme popunjavanja dnevnika, ocjenu referentnog dana (ljestvicu procijenjene ugodnosti), je li bila riječ o uobičajenom ili neuobičajenom danu i sl.

Kako bi se optimalno implementirale metodološke smjernice prema kojima svi članovi kućanstva u dobi od 15 i više godina trebaju voditi dnevnike o raspolaganju vremenom, a da bi se istodobno zaobišle neodržive stope neodgovora, postavljeni su sljedeći uvjeti:

- Za kućanstvo s jednom osobom u dobi od 15 i više godina trebaju biti ispunjena oba dnevnika za jednu osobu.
- Za kućanstvo s dvije ili tri osobe u dobi od 15 i više godina trebaju biti ispunjena oba dnevnika za dvije osobe.
- Za kućanstvo s četiri ili više osoba u dobi od 15 i više godina trebaju biti ispunjena oba dnevnika za tri osobe.